

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma

Môn học: PĀLI PHÁP CÚ

Bài học ngày 8.4.2022

I. Kệ số 5_ Phẩm Song Đối

Duyên sự:

Đức Phật thuyết bài kệ này khi Ngài trú ở jetavana gần thành sāvatti do câu chuyện mối thù kiếp giữa cô tiểu thư sāvatti và nữ dạ xoa kālī.

Câu chuyện bắt đầu từ kiếp quá khứ, một thôn trưởng nợ có hai người vợ. Vợ cả không sanh con nên ông thôn trưởng cưới thêm vợ thứ.

Khi cô vợ thứ mang thai, cô vợ cả vì sợ mất quyền lợi nên đã đánh thuốc độc vào thức ăn của cô vợ thứ khiến nàng bị sảy thai. Lần thứ hai, cô vợ thứ cũng bị hại. Lần thứ ba, thì cô vợ thứ và thai nhi đều chết. Cô vợ thứ oan trái và nguyên trả thù, chết sanh làm con mèo cái, cô vợ cả sau đó bị chồng đánh chết sanh làm con gà mái.

Kiếp đó, con gà mái bị con mèo cái phá hư hai đợt trứng và lần thứ ba thì con mèo xé xác cả con gà mái. Con gà mái cật oan trái với con mèo cái, sanh làm con beo cái; còn con mèo cái chết sanh làm con nai cái.

Kiếp đó, con nai cái bị con beo cái giết hại, hai lần vô thịt nai con, đến lần thứ ba thì beo cái giết luôn cả con nai mẹ. Con nai cái cật thù hận, chết sanh làm nữ dạ xoa kālī và con beo cái chết sanh làm cô tiểu thư thành sāvatti.

Cô tiểu thư lớn lên lấy chồng. Khi sanh đứa con đầu lòng thì dạ xoa đến ăn thịt đứa bé; Năm sau tiểu thư sanh con thứ hai cũng bị nữ dạ xoa đến bắt đi. Đến khi sắp sinh đứa con thứ ba thì cô tiểu thư trốn đi về nhà mẹ ruột để sanh đẻ. Khi bé con nhỏ trở lại nhà chồng, trên đường về ngang qua chùa jetavana, nữ dạ xoa xuất hiện, cô tiểu thư sợ hãi bé con chạy vào chùa cầu cứu với đức Phật. Gặp lúc đức Thế Tôn đang thuyết pháp cho hội chúng. Nàng tiểu thư đặt đứa bé xuống đất trước mặt bậc Đạo Sư cầu cứu.

Nữ dạ xoa kālī không dám xông vào chùa, còn đang đứng ngoài cổng. Đức Phật bảo tôn giả Ānanda ra gọi nữ dạ xoa vào. Nữ dạ xoa đi vào đứng trước mặt đức

Phật không dám mạnh động. Đức Thế Tôn đã dạy rằng hai người thù hận từ các kiếp quá khứ, cứ lấy oán báo oán thì biết đến kiếp nào oán thù mới tiêu tan.

Rồi Ngài thuyết kệ ngôn: Hận thù diệt hận thù, ở đời không thể có ..v.v.. Dứt pháp thoại, nữ dạ xoa kālī đặc quả Dự lưu. Từ đó sự oan trái giữa họ được chấm dứt.

*

Chánh văn: “**Na hi verena verāni
sammantī’ dha kudācanaṃ
averena ca sammanti
esa dhammo sanantano**
(dhp 5)

Thích văn:

na [phủ định từ, bất biến từ] không, không có, chẳng có.

hi [bất biến từ] bởi vì; thật vậy, quả thật.

verena [sở dụng cách số ít của danh từ trung tính **vera**] với sự thù hận, bằng sự thù hận, dùng hận thù.

verāni [chủ cách số nhiều của danh từ trung tính **vera**] những hận thù, những oan trái

sammantī’ dha [hợp âm **sammanti idha**]

sammanti [động từ hiện tại ngôi III, số nhiều. **sammanti** ($\sqrt{\text{sam}} + a$)] lắng yên, dẹp yên, nguôi ngoai, hoá giải.

idha [trạng từ] ở đây, đời nay.

kudācanaṃ [trạng từ] đôi khi, có khi.

na kudācanaṃ: không khi nào

averena [sở dụng cách số ít của danh từ hợp thể **avera** (na + vera)] với sự không thù hận, bằng sự khoan dung.

esa [hình thức biến đổi của **eso**. Chủ cách số ít của chỉ thị đại từ **eta**] đó, cái đó, điều đó.

dhammo [chủ cách số ít của danh từ nam tính **dhamma**] pháp, qui luật, lẽ tự nhiên.

sanantano [chủ cách số ít của tính từ **sanantana**] cổ, thời cổ, xưa cũ, xưa nay.

*

Việt văn: Hận thù diệt hận thù,
ở đời không thể có.
Không hận diệt hận thù,
đó là lẽ xưa nay.

(pc 5)

Chuyển văn:

Idha hi na kudācanaṃ verāni verena sammanti, averena ca sammanti. Eso sanantano dhammo.

Ở đời, thật sự không khi nào có hận thù được hoá giải bằng thù hận, chỉ có hoá giải bằng sự khoan dung thôi. Đó là qui luật xưa nay.

*

Lý giải:

Lửa đang cháy mà cứ đổ dầu vào để dập tắt thì không thể làm cho lửa tắt, cũng như đôi bên kết oán cứ nghĩ phải trả thù thì lửa thù hận không bao giờ lắng yên.

Muốn lửa tắt thì đừng đổ thêm nhiên liệu hoặc dùng chất không cháy như nước hay cát mà đổ vào lửa, cũng như thế, dùng tấm lòng khoan dung, không hận thù, không trả thù thì lửa thù hận sẽ tắt.

Trong Phật giáo có bốn phạm trú, tức là tâm từ (*mettā*), tâm bi (*karuṇā*), tâm hỷ (*muditā*), tâm xả (*upekkhā*); Người nào tu tập và an trú với bốn đức tính ấy sẽ trừ được sân hận, não hại, ghen ghét, cố chấp. Đó là cách hoá giải thù hận.

Biên soạn giáo trình: Tỳ kheo Tuệ Siêu